

Secretariaat St. Roechama - Claes de Jongestraat 31 - 2957AD Nieuw-Lekkerland
roechama@filtnet.nl - www.roechama.nl
Rabobank (Gouda) : 36.24.39.486 - K.v.K.nr.:24358678

Verslag Oekrainereis juni 2009

“Goede tijding uit een ver land is koel water voor een dorstige ziel!” (Spreeken 25:25)

“Zijn de eerstelingen heilig, dan ook het deeg, en is de wortel heilig dan ook de takken.”(Romeinen 11:16)

God voorziet

Met 7 personen en 3 busjes maakten we een reis naar Oekraïne in precies één week. Van maandag 1 juni half 5 's morgens tot maandag 8 juni 4 uur, ook 's morgens. Maar het leek wel of we een maand op reis waren geweest. Zoveel indrukken hadden we.

We waren nog geen twee uur onderweg of vlakbij Hengelo begaf één van de busjes het; de VW-Transporter. De man van de ANWB-wegenwacht constateerde na onderzoek dat de motor in elkaar dreigde te lopen. Verder rijden kon niet. Wat te doen? God zij dank kon er een nieuw busje geregeld worden en er was ook iemand beschikbaar om hem

te brengen. Wij laadden de inhoud van het busje over. De VW werd door de ANWB thuisbezorgd en wij vervolgden met een

vertraging van vier uur onze weg door Duitsland en Polen. Het mooie weer was over, het regende onderweg. Tegen middernacht kwamen we op ons logeeraadres op de boerderij van Gustav en Maria in Debe Wielkie (een uurtje voorbij Warchau) aan. Maria had nog een uitgebreid diner bereid. We hoorden van het dienende echtpaar in welke bediening zij mogen werken in de wijngaard van de Heer vooral ten bate van het Joodse volk. We lazen nog psalm 139 en verwonderden ons erover *“hoe God ons omringt en hoe kostelijk voor ons Zijn gedachten zijn.”*

Gustav en Maria

De volgende morgen zagen we welke geweldige bediening deze broer en zus in Jesjoea van God ontvangen hebben. Gustav en Maria zijn namelijk geroepen het Joodse volk te dienen. 26 jaar geleden hadden ze deze boerderij in

gehoorzaamheid aan God opgekocht en helemaal opgeknapt. Hij is zo ingericht dat er zelfs groepen kunnen overnachten. Ondertussen bouwden ze contacten op met vele Joodse mensen en gemeenschappen, vooral in Oekraïne, maar ook in Wit-Rusland. Toen wij er waren, logeerden zo'n dertig Joodse kinderen met begeleiding op de boerderij. Deze kinderen kwamen uit Rovne in Oekraïne. Met het Joodse Chesed in die plaats hebben ze goede contacten, zodat deze vakantie samen georganiseerd kon worden met financiële steun en hulp van een Duitse stichting. Gustav vertelde van hun methode. Alle kinderen, in de

leeftijd van 10-15 jaar, krijgen de eerste dag een complete bijbel, die speciaal voor Joodse mensen is uitgegeven, met uitleg over het plan van

God, de beloften aan Israël, de terugkeer enz. Met achterin een aanhangsel met profetieën over de Messias die vervuld zijn in Jesjoea. Ze zingen dagelijks liederen in het Hebreeuws, Duits en Russisch. Daarna is er altijd een Bijbelstudie vanuit het hele Woord. Het was ontroerend om te zien hoe Duitse jongeren, als vrijwilligers, nu Joodse jongeren vanuit het Woord van God onderwezen. Er worden bijvoorbeeld ook teksten vanaf een groot vel papier uit het hoofd geleerd. Ook is er volop ruimte voor ontspanning en sport. We proefden Gods Geest in dit huis.

Grensovergang

We losten de busjes voor een groot deel in Debi Wielkie. Gustav en Maria konden voor hun logees heel goed kleding, schoenen, speelgoed, poppen enz. gebruiken. We lieten van alles heel veel achter, als ook matrassen, twee computers, een fiets, bekken enz. Ook lieten we het 'nieuwe busje' tijdelijk achter, omdat we niet in het bezit waren van een machtiging, gelegaliseerd door de notaris. Zonder

dat zouden we de grens niet over komen. Met z'n zevenen in twee busjes gingen we om 10 uur richting Oekraïense grens. Er stond een lange rij, maar op ons vriendelijk verzoek kregen wij als toeristen voorrang. Er moest aan Oekraïense kant wel twee keer een hogere doanebeambte bijkomen, vanwege de vele bagage, voordat we uiteindelijk de benodigde stempel kregen. Prijs de Heer, we waren de grens over binnen twee uur. Daarna hadden we nog een lange tocht over de Oekraïense wegen voor de boeg. Via L'vov, Terespol kwamen we opnieuw 's avonds laat in ons hotel in Chmelnitski aan. De busjes hadden het zwaar te verduren. Het bleek niet mogelijk alle kuilen in het donker te zien en te vermijden.

Alexander Grigorevits

Woensdagmorgen werden we in ons hotel door Mila van Chesed Best opgehaald. Het weerzien na een jaar was hartverwarmend, net als met de directeur Igor en met Sveta de ouderenwerkster. We deden eerst een paar bezoeken bij adoptiepersonen. Voor elk van hen hadden we een boodschappentas met inhoud klaargemaakt. Sasja Grigorevits wachtte ons buiten al op. Sasja is bijna 53 jaar, maar heeft heel zijn leven niet kunnen werken vanwege invaliditeit. Hij heeft heel zijn leven bij zijn ouders geleefd in een éénkamerflatje, waar hij nu nog steeds woont. Sasja zorgde voor zijn ouders tot hun dood; vader overleed in 2003, moeder in 2005. Sasja vertelde hoe hij als 10 maanden oude baby, tijdens het nemen van de eerste stapje van de stenen trap in de flat rolde. Zijn wervelkolom raakte zwaar beschadigd. In het ziekenhuis in Kiev werd gezegd dat Sasja nooit meer zou kunnen lopen. Een kundige professor Bogdan (toepasselijk, want die naam betekent; geschenk van God) gaf niet op en heeft hem a.h.w. op zijn voeten gezet. Hij kan lopen, maar kan nooit meer dan 1 kg dragen, zo weinig kracht heeft hij. Drie keer per week komt er iemand van Chesed, die boodschappen doet, het huis schoon maakt en eten klaarmaakt. Sasja werkt ook nog zo'n 4 ½ uur per week in de fotografie, als plaatsvervanger voor iemand, om wat bij te verdienen. Soms gaat hij vissen, dat is ook een hobby van hem. We gaven Sasja o.a. een nieuw kolbert.

Irina en Hanna

We bezochten daarna de zussen Irina en Hanna. Ze hebben geen familie. Ze vinden het altijd fijn als je even langs komt. Ze vroegen direct naar hun sponsor, hoe het daar mee ging. Over de hulp van Chesed zijn ze heel erg te spreken, ze vinden het ook fijn om de feesten met anderen te vieren. Soms gewoon in hun huis, omdat Chesed geen geschikte

ruimte heeft. Dat is ook een doelstelling van Chesed; de Joodse tradities weer tot leven brengen. Van de beide zussen horen we dat Igor nu ook voorzitter is geworden van de gehele Joodse gemeenschap. Hij

zou ook graag de synagoge weer herstellen, maar dat hangt er vanaf of hij sponsor hiervoor kan vinden.

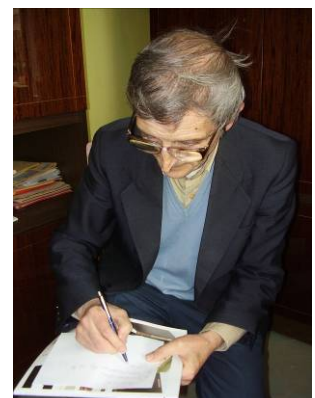

Jefim Noedel

Jefim Noedel, die al vanaf 1994 niet meer kan werken vanwege een ziekte in zijn wervelkolom, bezochten we zoals gewoonlijk ook. Jefim is altijd opgeruimd ondanks dat hij niet kan zitten, maar alleen liggen en met steun staan. Hij vertelde dat hij meer pijn heeft en dat het schrijven moeizamer gaat. *'Het liggen gaat moeilijker en al bijna jaar ben ik niet buiten geweest.'* Gelukkig komt er 5x per week iemand van Chesed om hem te helpen. Over de politieke situatie in het land maakt Jefim zich ernstig zorgen. *"De crisis maakt alles duur, alle produkten zijn twee keer zo duur. De eerste minister en de president leven als kat en hond. Door deze situatie komen de fascisten op. Natuurlijk noemen ze zich zo niet, maar ze zijn het wel."* Maar gelukkig; *"God is er en Chesed helpt en ik heb het op één manier beter dan anderen omdat ik niet buiten kom en zie hoe slecht alles gaat."* We bemoedigden hem nog om op God te vertrouwen en de bijbel te lezen.

Valeri Golenski

We waren blij met enkele nieuwe sponsors, zodat we nog weer Joodse mensen hulp konden aanbieden. Eén van hen is Valeri Golenski. Een eenzame man, sinds zijn moeder 10 jaar geleden overleed. Valeri heeft haar zo goed mogelijk verzorgd. *"Het laatste jaar heeft ze erg geleden."*, zo zei hij. Valeri werd geboren vlak voor de oorlog in 1938. Samen met zijn moeder en oma werd hij geëvacueerd. Ze moesten veel reizen en hebben verschrikkelijk honger geleden. Zijn vader kwam om aan het front. Na de oorlog waren ze niet welkom in hun eigen huis en dorp. Ze kwamen in Chmelnitski terecht na veel omzwervingen. 46 jaar werkte Valeri in een fabriek aan een draaibank onder het Sowjet-regiem. Ook van de communisten en de KGB hebben Valeri en zijn moeder veel te lijden gehad. Valeri

heeft veel te maken gehad met antisemitische uitingen. Valeri gaf uitdrukking aan zijn gevoelens door te gaan staan en een schoppend gebaar te maken. *“Zo heb ik het heel mijn leven ervaren, dat ze me overal om mijn Joods zijn een trap hebben gegeven.”* Valeri vertelde dat een Rabbijn pas gezegd had, dat er een tijd zal komen dat de mensen zullen buigen voor de Joden. Wij beaamden dat vanuit Zacharia waar staat dat 10 mannen uit de volken de slip van een Joodse man zullen grijpen, omdat ze merken dat God met hem is. Valeri is getrouwd

geweest, maar al heel lang geleden gescheiden. Zijn ex-vrouw is met hun zoon Misja en kleinzoon Kiriël in 1991 naar Israël vertrokken. Daar

in Israël is deze kleinzoon omgekomen bij een tragisch ongeval in het leger. Valeri sprak hierover met veel verdriet en pijn, temeer omdat er niets over de omstandigheden van zijn overlijden door de Israëlische overheid is vrijgegeven. We sloten ons bezoek af met het lezen van psalm 23.

De nieuwe sponsor heeft al met hem gecorrespondeerd. Valeri vertelde dat hij een antwoord had geschreven en dat de envelop met de brief op weg naar Chesed uit zijn zak is gestolen. Hij zal een nieuwe brief schrijven.

Igor

We hadden daarna met de directeur afgesproken. Hij vertelde over de verslechterde politieke en economische situatie in het land. De grote oogst die er was vorig jaar is bijna helemaal geëxporteerd, omdat dat meer opbracht. Er is geen geld, mensen kunnen daarom water en electriciteit niet betalen. Daarom wordt door de overheid zomaar hele stadswijken collectief gestraft met waterafsluiting.

We bezochten samen met Igor een gebouw dat als restitutie aan de Joden is teruggegeven. Met hulp van Jad vaSjem is er een museum over de Holocaust ingericht. Indrukwekkend hoe voor de oorlog de Joden zo'n prominente plaats innamen in deze provincie. 12,2 % van de bevolking was Joods. Er waren 60 Joodse scholen en de bevolking van de provincie Chmelnitski telde 121.335 Joodse burgers. Nu leven er nog 5000 in de provincie en 1600 in de stad Chmelnitski zelf. Igor ziet het als zijn taak de geschiedenis van het

Joodse volk onder de aandacht van de Oekraïners te brengen en tegelijkertijd de Joodse mensen te wapenen tegen assimilatie. Vandaar dat geprobeerd wordt het Joodse leven met zijn vele tradities nieuw leven in te blazen. We gingen naar een voormalige synagoge, *“de Synagoge van de vleeshandelaren.”* Zo genoemd omdat de Joodse vleeshandelaren hun markt dichtbij de Synagoge hadden, waar ze samenkwamen en baden. Eromheen waren vroeger 10-tallen kleine huisjes gegroepeerd, waar uitsluitend Joodse mensen woonden. De communisten hadden het gebouw leeggeroofd en er een sportschool van gemaakt. Nu is het weer in Joodse handen en wordt er hard gewerkt om er weer een Synagoge van te maken. Als er een sponsor gevonden wordt kan het in een paar maanden klaar zijn. Grote verbouwingen hebben al plaatsgevonden, zoals een plafond en galerij.

Sergey en Raya

Het volgende bezoek zal ons nog lang blijven. Sergey en Raya Goerin hebben onze sponsor hulp dringend nodig. Bij Raya was borstkanker geconstateerd. Zij is al twee keer geopereerd. Een chemokuur moet nog worden afgemaakt. Sergey, 27 mei 60 jaar geworden, ligt al twee jaar op bed. Hij heeft een insult gehad en zijn ene been is geamputeerd. Zijn bloedvaten zijn verstopt. Om zijn andere been te behouden zijn dure medicijnen nodig. Dit been ziet er ook niet goed uit: van de voet tot onder aan de knie vuurrood en 'ongevoelig'. Ze worden geholpen door Chesed, maar er is meer nodig. Zoals een prothese. Chesed is in contact met een Duits bedrijf die protheses maakt en waar ook een revalidatiecentrum aan verbonden is. Maar ook een goed matras is nodig. *“God zij dank, dat jullie er een hebben meegebracht,”* verklaarde Raya heel blij. We lazen met hen Psalm 91 en bemoedigden hen met de hulp en gebed dat we hen toezegden. Na dit bezoek losten we de lading die voor Chesed Best bestemd was en maakten plannen voor donderdag.

We hadden een rustige avond verder, waarop we samen nog Bijbelstudie deden a.d.h.v. een boekje van Otto de Bruine.

Stari Konstantinov

Igor had ons uitgenodigd een bezoek aan Chesed in het plaatsje Stari Konstantinov te brengen. Mila van Chesed ging met ons mee. In deze plaats was voor de oorlog 80 % Joods. Degenen die in het ghetto werden gestopt kwamen allemaal om, 5200 Joden. De Duitsers brachten ze allemaal naar het bos en schoten hen in een paar uur tijd allemaal dood. Alleen van de Joodse mensen die op tijd evacueerden, overleefden sommigen de oorlog. Van de Synagogen is ook niets meer over. De communisten gaven geen toestemming voor een gedenkteken in het bos op de plaats van executie. Pas in de 80'ger jaren mocht er een tentoonstelling gehouden worden. Nu staat er een gedenkteken en komt men ieder jaar twee keer daar samen om te gedenken; 29 januari (de dag van de executie) en 8 mei (nationale dodenherdenking)

Sinds 2004 echter heeft de Joodse gemeenschap weer een gebouwtje als ontmoetingsplaats. Een Joods gezin in Amerika op zoek naar haar wortels kwam in Stari Konstantinov terecht en besloot de Joodse mensen te helpen. Deze mensen kochten een gebouw. Veel grondige reparaties en verbouwingen waren nodig. Nu hebben de Joodse mensen gelukkig weer een eigen huis. Dagelijks komen hier, meest

oudere, mensen naar toe voor de gezelligheid. Jongeren kunnen er computerles krijgen en er is een klein museum ingericht. Er is daar ook een vitrinekast ingericht ter nagedachtenis aan Misja Roedak. Een succesvol zakenman, die zijn wortels in S.K. had. Hij schonk heel veel geld om dit gebouw te kunnen repareren en inrichten. Op 48-jarige leeftijd stierf hij aan een hartinfarct, toen hij in het vliegtuig zat op weg naar Portugal. Zijn ouders richtten het Fonds Roedaka op. Van Misja staat de volgende tekst: "Hij was een lichtend voorbeeld, het zout der aarde."

Zonder verleden, geen toekomst

Bella Rachman leidde ons rond door het gebouwtje van Chesed. Zij vertelde dat ze direct met verzamelen van documentatie begonnen was toen 10 jaar geleden Chesed was opgericht. Nu is die documentatie allemaal tentoongesteld. Na de rondleiding dronken we thee en koffie in de gezellig

ingerichte tuin. Daar maakten we nog kennis met een paar oude lieve Joodse vrouwen die een interessant verhaal hadden. Rosa Grigorius bijvoorbeeld, was als verpleegkundige op 15-jarige leeftijd al opgeroepen

mee naar het front te gaan. Vanaf 1941 tot 1949(!) heeft ze met het Russische leger meegetrokken en de gewonden verzorgd. Het was heel zwaar, maar ze heeft alle bombardementen en strijd overleefd. Rosa is nu 83 jaar. Ook andere gruwelijke verhalen werden ons verteld, zoals door Eva Groeber over een Oekraïense jongen die als 7-jarig kind toevallig in een groep Joodse mensen terecht kwam op weg naar de executieplaats. Het was hartje winter, 29 januari. Hij werd ook neergeschoten en tegelijk met 5200 Joden in het massagraf geworpen. De aarde bewoog 3 dagen lang. Hij was niet dood en daarom ooggetuige van wat er gebeurde. Drie dagen en drie nachten heeft hij tussen de lichamen gelegen. Pas daarna gingen de Duitsers weg en kon hij wegvluchten. Elk jaar kwam ook deze man, die nu 75 jaar is, naar gedenkplaats om de gruweldaad van de Duitsers te gedenken. Al drie jaar missen ze hem, waarschijnlijk is hij ziek of al overleden. Zulke en andere verhalen worden doorverteld aan de volgende generaties. En dat allemaal onder het motto: "Wie zich het vorige niet herinnert, heeft geen toekomst." Ook verhalen van rechtvaardigen onder de volken, zoals van een juffrouw die een 11-jarig meisje met gevaar voor eigen leven uit het ghetto deed ontsnappen en verstopte. We waren blij te merken dat mensen hun afschuwelijke ervaringen kunnen delen. Niet iedereen kan dat. Mila vertelde hoe haar moeder eerst niet kon praten over wat er gebeurd was. Later vertelde ze het wel, twee zusjes van Mila zijn voor haar moeder ogen gedood. We zagen en voelden het verdriet in Mila's ogen

Door dit bezoek werden we ons nog meer bewuster van het feit hoe vreselijk juist de Joden in Oekraïne hebben geleden. Er zijn in de oorlog 1.700.000 Joden omgebracht in Oekraïne. Dat is bijna 1/3 deel van alle Joden die vermoord zijn.

We aten in de Stalovaja (eetzaal) waar elke dag 20 Joodse mensen komen eten. Het had gesloten moeten worden vanwege gebrek aan geld, maar Stichting Shalom (uit Polen) sponsort dit nu, zodat deze Joodse mensen geen honger hoeven te lijden.

Roza Kleiber

Terug in Chmelnitski gingen we nog

op bezoek bij drie mensen. Allereerst bij Roza Kleiber. Ook zij krijgt regelmatig brieven uit Nederland. Geboren in 1938 in de provincie Chmelnski, overleefde ze met haar ouders de oorlog door evacuatie. De verdere familie kwam niet terug, behalve opa van vaders kant. In 1959 trouwde ze en ging wonen in de stad. Eén dochter werd geboren, haar man stierf echter al jong, op 53 jarige leeftijd, nu 20 jaar geleden. Roza werkte zelf 40 jaar als boekhoudster. Ze heeft zware operaties moeten ondergaan, 2/3 deel van haar maag is weggehaald. Ze vertelde dat haar dochter zoveel geleden had toen Roza geopereerd werd, maar ook dat ze samen met haar dochter gebeden had om het ziekenhuis weer uit te mogen lopen en dat God verhoord heeft; *“Dankzij Gods hulp leef ik!”*

De laatste vijf operaties waren vanwege nierstenen. Haar schoonzoon is ook invalide en leeft van een klein pensioen. De ene dochter werkt voor allemaal. Zij werkt als coördinatrice bij Sachnoet (= Joodse Agentschap). Gelukkig wordt kleindochter Olja door het Joods Agentschap geholpen. Zij is nu met hun hulp in Israël om de taal te leren. In augustus doet ze examen en besluit dan om te blijven of niet. Roza zei: *“Ik droom dat zij daar haar leven op kan bouwen, ja dat is mijn mooiste droom dat zij gelukkig zal worden.”*

Hij zal uw hart versterken

Daarna bezochten we Asja, een eenzame weduwvrouw die al 10 jaar op bed ligt vanwege Meopatia, een spierziekte. Zij heeft geen kinderen. (zie verder reisverslag mei 2008 en augustus 2007) We brachten een brief, in het Russisch, van het sponsorgezin mee. Er zaten ook grote foto's van het gezin bij met de namen erbij. Asja is zo gelukkig met dit contact; *“Ik voel zo de oprechtheid en warmte en wordt er zo door aangeraakt. Ik voel, dit zijn oprechte mensen. Hij heeft zo uit zijn ziel geschreven. Geve God dat zolang ik leef, wij contact mogen houden.”*

Asja krijgt 4 uur per dag hulp, en gelukkig komen er ook anderen op bezoek, burens en vrienden. Al moet ze zeggen dat ze bijna niets meer kan, ook niet terugschrijven, ziet ze ook de positieve kant; *“Kijk eens de zon schijnt.”* We lazen met haar een paar verzen uit Psalm 27, vers 1, 7-10 en 14;

“Wacht op de Heere, wees sterk,...Hij zal uw hart versterken.”

Het boek ‘de Schuilplaats’ heeft ze voor de helft gelezen zei ze. Ze vond het zo mooi, maar haar ogen zijn te slecht om verder te kunnen lezen. We vroegen aan de vrouw van Chesed, die een collega apothekeres is, of zij af en toe een stukje wilde voorlezen.

Anja Gelman

Igor had ons nog uitgenodigd om een in een restaurant een afscheidsdrankje te drinken. Igor vertelde nog dat hij 1200 kippen had gekocht die op 101 plaatsen werden uitgedeeld aan alle Joodse mensen. We maakten nog wat afspraken voor de toekomst en namen hartelijk afscheid.

We deden nog een vluchtig bezoek bij Anja Gelman, een psychisch zieke vrouw. Ze woont heel sober en ontzettend arm. Anja vertelde dat haar zoon en kleinzoon in de V.S. wonen. Hij belt elke week. Haar dochter, Tanja, is onderwijzeres en is ‘op programma’ naar Israël. Ze is nu uitgezonden naar Bakoe om op een

Joodse school les te geven. Anja's man is 7 jaar geleden overleden en haar voogd is een slechte man. Hij is op haar geld en haar flat uit. Anja is bang dat

hij haar op laat nemen. Chesed stelt haar steeds gerust; *“Wij zullen dat niet toelaten, wij zijn bij je en zullen je helpen”* Drie keer per week krijgt ze ook hulp van Chesed.

Hoe lang nog HEERE?

We namen afscheid van Mila, Sveta en Igor van Chesed Best en haastten ons om op tijd in Vinnitsa te komen. Daar werden we om 19.00 verwacht bij Leon en Rita een echtpaar dat werkt voor het Joods Agentschap. Leon gaf ons een rondleiding in het Holocaust-museum, dat door hemzelf als Holocaustdeskundige was ingericht. We konden merken dat hijzelf deel uitmaakte van de tragische geschiedenis van het Joodse volk in deze regio. Hij legde zo geëmotioneerd en gepassioneerd bij elk voorwerp of foto de betekenis uit en vertelde het achterliggende verhaal. In de hele provincie zijn 220.000 Joden omgebracht. De bizarre snelheid waarmee dat gebeurde! Bijvoorbeeld: op 26 juli

werd de stad Vinnitsa bezet, al op 29 juli werden 146 meest geachte Joden, zoals rabbijnen, professoren en artsen omgebracht door het Sondercommando van de SS. Er hebben vele massaslachtingen plaatsgevonden. Hele dorpen werden in één dag "Jodenrein" gemaakt. Onvoorstelbaar leed. Bij ons komt psalm 79 in gedachten: *"Hoe lang nog HEERE? Bent U voor eeuwig verbolgen? Toon erbarmen en haast u, want onze ellende is groot. ... Wij zijn Uw volk, de kudde die U hoedt."*

Opstanding

We zochten ons hotel op en praatten bij met Koen. Ook maakten we plannen voor vrijdag. We zouden 's middags een boottocht maken en 's morgens de mensen thuis bezoeken die niet zouden kunnen komen.

's Morgens deden we eerst inkopen, zodat we op de boot de mensen konden trakteren met lekkere dingen en drinken.

Om tien uur bezochten we Eduard, een man van 53 jaar. Hij heeft MS en ligt of zit heel de dag op bed. Sinds 2004 werkt Eduard al niet meer. Twee jaar geleden is zijn vrouw Larissa overleden, ook aan MS. Sinds die tijd ontbreekt het Eduard aan kracht om op te staan. Gelukkig heeft hij ook nog een dochter die samen met

haar vriend hem af en toe komt bezoeken. Lilia, een vrouw van 72 jaar, komt elke dag, zeven dagen in de week, om Eduard te verzorgen. Deze hulp wordt betaald met het sponsorgeld. We lasen Eduard voor uit Johannes 6:32-40. *"Jezus is het brood van het leven. Wie tot Hem komt zal nooit meer honger hebben. Wie in Hem gelooft heeft eeuwig leven en Hij zal hem opwekking in het laatste der dagen."* Dat is mijn hoop, zo zei Eduard blij. Wij kenden Larissa en wij geloven dat ook zij in deze hoop gestorven is.

Omzien naar elkaar

We gingen met Koen mee naar Chesed Emoena. Daar ontmoetten we de directeur Valodja. Hij vertelde over het ontstaan van Chesed, dankzij de hulp van de Amerikaanse Joodse organisatie JOINT. Al in 1918, na de Russische Revolutie, besloten Amerikaanse Joden de hongerlijdende Joden in Oekraïne, de Krim, te helpen. Zij richtten een soort kollektieve boerderij op voor hen. De communisten verdachten de Amerikanen van spionage en alles werd vernietigd. Na de val van het communisme in 1990 is JOINT opnieuw begonnen met hulp. Zo'n 10 jaar geleden zijn dankzij deze hulp in heel Oekraïne zo'n 35 Cheseds opgericht. De hulp die gegeven

wordt daalt, doordat steeds meer Holocaust overlevenden overlijden en ook vanwege de grote inflatie. JOINT moet in Grivna's betalen, maar het geld is twee keer minder waard. Er is bij Chesed al personeel ontslagen, veelal administratief. Vova vertelde ook nog iets meer over zijn eigen achtergrond en roeping. Zijn opleiding tot biologieleerkracht en onderwijs in de psychologie komt hem in zijn huidige functie goed van pas. *"Het belangrijkste in ons werk is het omzien naar de ander."* We boden Vova aan twee nieuwe gezinnen te willen sponsoren. Hij zal een keuze maken. Er zijn genoeg 'noodlijdenden'.

Oleg en Natasja

Daarna gingen we op bezoek bij Oleg en Natasja. Bij Oleg, 40 jaar, is lymfeklierkanker ontdekt. De gezondheidstoestand van Oleg zag er niet goed uit. In zijn nek waren de opgezette klieren goed

zichtbaar. Oleg vertelde dat hij al een paar maanden pijn had in zijn nek. In het ziekenhuis hebben ze hem helemaal onderzocht en daar zeiden ze dat het kwam door een tand. Bij een verder keelonderzoek werd geconstateerd dat het oncologisch was en punctie onderzoek wees uit dat het de ergste soort is; de 4de graad. Oleg kon van de pijn van de punctie een paar dagen niet eten. Zijn hoofd was zo dik. Ook nu deed het zeer. Oleg wees een aantal keren naar zijn achterhoofd waar het ook dik begint te worden. Er zijn nog veel onduidelijkheden. Een duidelijke analyse is nog niet gemaakt. Welke behandeling kan Oleg krijgen? Chemotherapie, bestaling? Er is behoefte aan het advies van een specialist. We zouden Ira vragen hier achterheen te gaan, via haar vader die ook arts is. (Van Ira hoorden we, dat geen enkele behandeling nog mogelijk is, zij zal haar vader raadplegen)

Natasja vertelde hoe zij, nadat duidelijk was geworden dat het kanker was, een week lang dag en nacht gehuild heeft. *"God troostte en gaf rust. Het zal gaan zoals God het wil."* Samen hebben ze, tot diep in de nacht vaak, gepraat, gebeden en bijbel gelezen. Oleg, die nog geen persoonlijke relatie met God had, is door de hele toestand tot verandering gebracht. *"Hij heeft zich bekeerd."* Samen zien ze

uit naar het wonder. Natasja heeft zo het vertrouwen en het geloof dat God geneest. Dat Jezus ook al onze ziekten gedragen heeft. We proberen zo'n diep en vast geloof. *"Ik vraag elke dag of God ons wil onderwijzen."*

Lazarus werd zelfs uit de dood opgewekt. 11 jaar geleden werd er tegen mij gezegd, dat ik niet lang meer leven zou. Ik ben elke dag dankbaar dat ik leef." Samen hebben we, na eerst Psalm 103 gelezen te hebben, gebeden om genezing, pleitend op het Woord; *"Die al uw kwalen geneest."* En *"dat Jezus onze ziekten (weg)gedragen heeft."* We zien uit naar het wonder. We hebben ook toegezegd aan de gemeente te vragen te bidden voor genezing. Natasja zei ook steeds; *"Gods wil geschiede!"* Oleg en Natasja zijn ook zo blij met hun sponsors, die ook een pakketje voor hen meegaven: *"We bidden altijd voor hen."* We namen afscheid van Oleg. Natasja zou 's middags nog meegaan met de boottocht.

Boottocht

We aten in de gaarkeuken, waar elke dag 160 mensen gevoed worden. Dit is mogelijk gemaakt door de organisatie Shalom Ministries uit Polen. Alexander, de Joodse man die de gaarkeukens leidt, is vijf dagen geleden weduwnaar geworden, een dag nadat hij met zijn vrouw samen het 30 jarig huwelijksjubileum hadden gevierd. Zijn 60-jarige vrouw Ella stierf afgelopen zondag plotseling en werd maandag al begraven. Koen vertelde dat zij Jezus als Heer kende.

We reden naar de rivier, waar een rondvaartboot klaar lag voor een tochtje over de rivier. De boot was vol. Koen had behalve de adoptiegezinnen ook vele anderen uitgenodigd, mensen van het Joods Agenschap, van Chesed, enz.

Behalve Eduard, die we thuis bezochten waren bijna

alle Joodse mensen die geadopteerd worden door Stichting Roechama aanwezig. We konden met hen spreken onder het genot van een hapje en een drankje en het varen over de rivier. Ook hadden ze allemaal wel nieuwe ontwikkelingen te vertellen. Verschillenden van hen kennen we al 5 jaar. Ze zijn allemaal dankbaar dat de sponsoring niet is stopgezet, ondanks de crisis.

Messiaanse gemeente Zitimir

We verfristen ons in het hotel en vierden sabbat bij Koen en Ira en de kleine meid Chaja. Het was heerlijk bijkomen na een week van veel reizen en vele indrukken. We gingen op tijd naar bed, want zaterdag zouden we naar de bijeenkomst van de Messiaanse gemeente in Zitimir gaan. Op twee uur rijden afstand van Vinnitsa.

We vertrokken ruim op tijd, en dachten al aardig op weg te zijn. Toen ontdekten we dat we al een half uur op de verkeerde weg zaten.

We kwamen door deze fout drie kwartier te laat in de dienst. Zo'n 200 mensen waren bijeen, 100 kinderen hadden hun eigen dienst. Indrukwekkend in de dienst was vooral de aandacht voor de dove mensen. Er waren doventolken die voor een groep doven de gesproken en gezongen woorden ver'tolkten'. Zang, declamatie, het gesproken woord en de gebeden wisselden elkaar voortdurend af. Het was een levendige samenkomst.

Een wonder

Na afloop gingen we met onze Joodse vrienden Boris, Lena en hun dochter Joelia (die twee maanden in Nederland heeft gelogeed) en oma mee naar

hun huis. We troffen daar een onvoorstelbaar rijke tafel aan met allemaal speciale Oekraïense en Joodse gerechten zoals borsch en 'plof'. Boris getuigde van het wonder dat God gedaan had in het afgelopen jaar: in de plaats Korosten, een uur ten noorden van Zitimir. *"Een groep Duitse gelovigen was naar Oekraïne gekomen om vergeving te vragen voor wat de Joden was aangedaan. Ik was ook met hen meegegaan, om Hebreeuwse liederen te zingen en te begeleiden op de gitaar. We gingen ook naar Chesed*

in Korosten. Na afloop vroegen de mensen daar aan mij of ik niet terug wilde komen. Dat heb ik gedaan. Acht woensdagen achter elkaar heb ik bij hen Hebreeuwse liederen gezongen en uitleg gegeven uit de Tora. Ik vertelde niets over Jezus, maar bad en wachtte af. De achtste keer vroeg ik: Misschien hebben jullie ook vragen. Verschillende staken hun hand op. De eerste die zijn vraag mocht stellen zei; "Vertel ons meer over Jesjoea Hamasjiach. Waarom hebben Joden hem gekruisigd?" Ik had nog maar 15 minuten. Ik zei dat ik voor deze vraag meer tijd nodig had, en dat ik dat de volgende keer zou doen. Nu geef ik al een half jaar lang elke woensdagmorgen aan 20 Joodse mensen onderwijs over Jesjoea vanuit het Oude en Nieuwe Testament. "Wij mogen zaaien, God geeft de wasdom."

Gods Geest is aan het werk. Prijs de HEER.

We namen afscheid. We zouden proberen nog 'snachts in Warchau te komen.

Hilfe für Israël

We hadden een voorspoedige terugtocht. Bij de grens werden we stevig aan de tand gevoeld en werden de auto's en koffers flink onderzocht op sigaretten, alcohol en drugs. We voelden ons vrij toen we in Polen reden. Daar kwamen we verschillende keren in een flinke onweersbui terecht. Diep in de nacht, om 2uur kwamen we weer aan bij Gustav en Maria. Zo dankbaar voor Gods leiding en bescherming. De volgende morgen werden we gewekt met het geratel van de kinderen die vlakbij onze slaapplekken hun ontbijt deden. We hadden nog een ontmoeting met drie Duitsers van de Stichting ARBEIDSKREIS, Hilfe für Israël. Uit het korte gesprek met hen bleek de eenheid w.b. Jezus, Zijn terugkomst en de houding t.o.v. het Joodse volk. Gods Geest werkt op herstel aan. Wat een voorrecht om dit allemaal te mogen meemaken en zelf ook een schakeltje te mogen zijn in Gods heilsplan met Israël. Op weg te mogen zijn naar het Koninkrijk van God met Jeruzalem als hoofdstad en

Jesjoea als Koning en Zijn volk Israël als bruid. Halleluja.

Een ieder bedankt voor de gebeden en jullie niet aflatende steun voor het werk van Stichting Roechama. Ook voor het beschikbaar stellen van de busjes, hartelijk dank.

We mochten goede tijdingen brengen uit een ver land en we mochten zelf goede tijdingen horen uit een ver land. Voor beiden voelde het als koel water voor een dorstige ziel. (zie spreuken 25: 25)